

УДК 338.45.01

JEL E02, L5, O25

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-6270-8416>

DOI <https://doi.org/10.17721/tpe.2026.52.7>

Колоша В.В., к.е.н., доцент
КНУ імені Тараса Шевченка
Гіналюк Д.С., магістр
КНУ імені Тараса Шевченка
fvasilina@knu.ua

МАКРОЕКОНОМІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ РАМКИ НОВОЇ ПРОМИСЛОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

У сучасному світі промислова політика є важливим інструментом структурної трансформації економіки. В умовах стрімкого падіння ВВП внаслідок збройної агресії РФ застосування її новітніх інструментів з метою забезпечення стабільних темпів економічного зростання вітчизняної економіки набуває особливої актуальності. Метою статті є визначення та кількісне обґрунтування ключових макроекономічних детермінантів нової промислової політики України, які зможуть забезпечити зростання ВВП на душу населення. У процесі дослідження було використано комплекс загальнонаукових і специфічних методів пізнання, зокрема системний метод, методи аналізу та синтезу, порівняння та економіко-математичного моделювання. У статті розроблено архітектуру нової промислової політики України, що поєднує інституційний, макрофінансовий, та виробничий блоки в єдиний причинно-наслідковий ланцюг. Запропонована модель ґрунтується на синтезі напрацювань вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері промислової політики (зокрема, моделей Харрода-Домара, Кобба-Дугласа, Р. Солоу, ендогенного зростання П. Ромера та державного втручання Д. Родріка). Обґрунтовано, що побудова ефективних державних інституцій призведе до зростання норми внутрішніх заощаджень, які згодом стануть джерелом зростання внутрішніх інвестицій та створять підґрунтя для підвищення сукупної факторної продуктивності і, як наслідок, зростання ВВП на душу населення. Визначено п'ять пріоритетних інструментів промислової політики: інституції, розвиток внутрішнього ринку капіталу, інвестиції в НДДКР та освіту, розвиток технологій, що забезпечать зростання сукупної факторної продуктивності. Встановлено, що поточні темпи приросту населення, технологічного прогресу, а також норма амортизації не здатні забезпечити достатній рівень капіталу та повернути економіку до рівноважного стану і свідчать про її структурну деградацію. Лише за умов завершення війни, а також розробки науково обґрунтованого дизайну нової промислової політики та його практичної імплементації можливе забезпечення стійкого економічного зростання економіки України.

Ключові слова: промислова політика, внутрішні заощадження, НДДКР, сукупна факторна продуктивність, ендогенне зростання, інституції.

Постановка проблеми. Промислова політика переживає глобальний ренесанс: кількість державних промислово-політичних інтервенцій у світі зросла з 34 у 2010 році до понад 1500 на рік у 2021–2022 роках, причому понад 90% з них – це субсидії та заходи підтримки експорту, а не протекціонізм [1]. За даними New Industrial Policy Observatory, у 2023 році зафіксовано вже 2580 нових заходів промислової політики, причому дві третини з них запровадили саме розвинені економіки [2]. У 2025 році спостерігається черговий пік активності, однак із якісно новою природою: якщо до 2022 року домінували субсидії та кліматична мотивація, то від 2022 року – і особливо у 2024–2025 роках – більше половини заходів промислової політики у США мають на меті посилити національну безпеку та зміцнити позиції у геополітичній конкуренції, а інструментарій зміщується від внутрішньої підтримки до торговельно-обмежувальних заходів [3]. Це докорінно змінює природу промислової політики: вона більше не тотожна ізоляціонізму, а є активним інструментом структурної трансформації в умовах відкритої економіки.

Україна входить у цей глобальний тренд із критично слабкою стартовою позицією. За даними Світового банку, збройна агресія росії призвела до падіння ВВП на 28,8% (в абсолютних показниках ВВП скоротилося з \$199,7 млрд. до \$161,99 млрд.) у 2022 році [4]. Хоча у 2023 році ВВП стрімко зросло на 11,87%, темп зростання у 2024 році сповільнився до 2,9% і в абсолютних показниках становив \$190,74 млрд. Національний банк України констатував зростання ВВП у 2025 році на 1,8% і прогнозує зростання у 2026 році на 1,8% річних та 3–4% у 2027–2028 рр. [5]. Із такими темпами відновлення у 2026–2027 рр. Україна досягне рівня ВВП 2019 року, тобто на сьогодні спостерігається відставання на понад 6 років від потенційного рівня економічного зростання.

За останньою доступною статистикою Світового Банку, витрати на НДДКР в Україні у 2024 році становили лише 0,32% ВВП, що в десятки разів менше за Південну Корею (4,94%) чи Німеччину (3,15%) [6].

У зв'язку з цим дослідження макроекономічних детермінантів та інституційних передумов нової промислової політики України, здатної забезпечити структурну трансформацію економіки через якісні інституції, підвищення норми внутрішніх заощаджень, цілеспрямовані інвестиції в НДДКР та зростання сукупної факторної продуктивності, набуває особливої наукової та практичної актуальності в умовах повоєнного відновлення.

Аналіз останніх публікацій. Промислова політика є об'єктом наукових досліджень багатьох зарубіжних і вітчизняних економістів. К. Айгінгер та Д. Родрік наголошують, що сучасна промислова політика – це системний підхід, що спрямовує інноваційну, регіональну та торговельну політику на досягнення суспільних цілей [7]. Голюк В.Я. аналізує зв'язок між інноваційними змінними та динамікою ВВП для 30 країн за 2000-2014 роки методом парних кореляцій Пірсона [8]. Чаплінський В.Р. у своїй роботі провів детальну описову діагностику стану інноваційної активності промислових підприємств України за 2015-2019 рр. [9]. Омеляненко В.А. досліджує промислову політику розвитку приладобудування в контексті Industry 4.0 та 5.0 [10]. Автор визначає синергію між інвестиціями в освіту, науку та державною підтримкою як ключовий механізм розвитку наукоємних секторів. Таким чином, наявні вітчизняні дослідження або діагностують стан інноваційної системи, або надають рекомендації щодо розвитку окремих галузей промисловості. Проте вони не дають вичерпного пояснення впливу промислової політики на зростання ВВП та економічний розвиток.

Невирішені частини проблеми. Попри численні дослідження промислової політики в Україні та світі, існує потреба в її поглибленому системному аналізі, зокрема побудові інтегрованої макроекономічної моделі, яка поєднує фінансові, інституційні та технологічні детермінанти економічного зростання в єдину конструкцію, а також визначення їх порогових значень, при досягненні яких державне втручання у сферу НДДКР та інвестицій є ефективним з урахуванням якості інституційного середовища. Окрім того, необхідною є кількісна оцінка наслідків воєнної деградації виробничого потенціалу та людського капіталу для довгострокових траєкторій продуктивності та розробка науково обґрунтованої послідовності реформ, яка враховує взаємозалежність між нормою заощаджень, інституційною спроможністю держави та темпом технологічного прогресу як взаємопов'язаних умов структурної трансформації економіки.

Метою статті є визначення та кількісне обґрунтування ключових макроекономічних детермінантів нової промислової політики України, які зможуть забезпечити зростання ВВП на душу населення.

Методологія дослідження макроекономічних детермінантів нової промислової політики України передбачає використання комплексу загальнонаукових і специфічних методів пізнання. Системний метод та метод економіко-математичного моделювання використовувалися при формулюванні та доведенні основної гіпотези статті. Методи аналізу та синтезу застосовувалися для характеристики моделей економічного зростання та можливостей їх імплементації в реаліях вітчизняної економіки. Метод порівняння слугував інструментом для зіставлення норми внутрішніх заощаджень України й економічно розвинутих країн.

Результати дослідження. Аналіз наукового доробку вітчизняних вчених за останнє десятиліття засвідчує фрагментарність наявних підходів до дослідження промислової політики. Кожне дослідження розкриває окремий компонент промислової політики і не інтегрує його в цілісну аналітичну конструкцію.

Основна гіпотеза нашої роботи полягає в наступному: підвищення норми внутрішніх заощаджень до 25% ВВП у поєднанні з цільовою інституційною реформою ринку інвестицій та НДДКР підвищить сукупну факторну продуктивність, що стане каталізатором швидшого зростання ВВП України протягом 10-15 років.

Цю гіпотезу можна подати у вигляді причинно-наслідкового ланцюга.

$$In \rightarrow S \uparrow \rightarrow I_{dom} \uparrow \rightarrow TFP \uparrow \rightarrow GDP_{per\ capita} \uparrow$$

де In – інституції, S – норма внутрішніх заощаджень, I_{dom} – внутрішні інвестиції за рахунок заощаджень, TFP – сукупна факторна продуктивність, $GDP_{per\ capita}$ – ВВП на душу населення.

Ланка 1 (In) пояснює, що необхідно побудувати інституції, які б дали змогу створити привабливий ринок для розміщення капіталів. Адже підвищення норми заощаджень має сенс лише за наявності ефективного механізму трансформації заощаджень в інвестиції. Без розвинутого ринку цінних паперів і корпоративних облігацій, заощадження «осідають» у валюті, нерухомості, банківських депозитах або виводяться за кордон, що не має істотного впливу на економічне зростання. У цьому контексті важливо відмітити, що для України необхідним є вдосконалення законодавства у сфері інвестицій, розвиток ринку корпоративних облігацій, пайових інвестиційних фондів, а також пенсійна реформа як

генератор довгострокових «пасивних» інвестицій, наприклад, через недержавні пенсійні фонди тощо.

Проте в цьому випадку існує й інша проблема. Припустимо, що весь бізнес отримав достатньо інвестицій від населення і перейшов на найсучасніше обладнання. Впровадження нових технологій без відповідного кадрового забезпечення є недостатньою умовою зростання продуктивності, оскільки виникає проблема невідповідності між технологічним рівнем виробництва та наявним людським капіталом. Це означає, що інвестиції необхідні також в освіту й посилення інституцій, які розвивають науку та технології в тісній співпраці з бізнесом. Сьогодні концепція STEM-освіти (абревіатура Science, Technology, Engineering, Mathematics) визнана найбільш ефективним підходом для виховання нового покоління інженерів, винахідників, науковців тощо. Проте STEM-підходи використовуються здебільшого в початковій освіті. Перші результати держава отримає через 6-12 років. Тому необхідно також забезпечити активний розвиток профтехосвіти, створення мереж приватних закладів фахової середньої освіти за дуальною формою навчання, а також впровадити короткострокові курси перекваліфікації ветеранів та працівників, що втрачають роботу через науково-технологічний прогрес та впровадження штучного інтелекту.

В. Омеляненко детально описує міжнародний досвід зрощення людського капіталу та перетворення наукових відкриттів у капітал [10]. Учений відзначає ефективність такого заходу, як створення платформ, на яких університети та підприємства спільно розробляють і комерціалізують прикладні технології. У Німеччині це Plattform Industrie 4.0 та Fraunhofer Society; у США – Manufacturing USA та DARPA-модель активного програмного менеджменту; у Південній Кореї – KIAT та мережа Smart Factories. В Україні вже були спроби реалізації подібних проєктів, як-от Science City, проте ця концепція існує лише з 2025 року і цього часу надто мало, щоб оцінити ефективність моделі.

Ланка 2 ($S \uparrow$) спирається на модель Харрода-Домара, розроблену 1930-1940-х роках, яка пояснює темпи економічного зростання як функцію норми заощаджень та ефективності використання капіталу [11] й обчислюється за формулою:

$$g = \frac{s}{v}$$

де g – темп зростання, s – норма заощаджень, v – капіталомісткість.

Ця модель припускає, що вищі заощадження призводять до вищих інвестицій і накопичення капіталу, що, в свою чергу, стимулює економічне зростання. Основний акцент у цій моделі на тому, що економічне зростання залежить від здатності ефективно заощаджувати та інвестувати.

Ланка 3 (I_{dom}) показує зростання внутрішніх інвестицій за рахунок збільшення заощаджень. В економічно розвинених країнах, зокрема, Південній Кореї, Німеччині, Японії, Ізраїлі, заощадження становлять 23-32% ВВП [12]. Якщо Україна поставить за мету збільшити внутрішні заощадження до 25% ВВП 2025 року, це може забезпечити додаткових 2,22 трлн. грн інвестицій в економіку країни. Саме тут важливе значення має промислова політика. Держава як регулятор повинна стимулювати інвестиції в НДДКР з метою розробки новітніх технологій для промисловості, здатних забезпечити зростання продуктивності виробництва. Важливу роль у цьому контексті відіграє фінансова забезпеченість бізнесу для переходу на технологічний уклад Industry 4.0.

Модель ендogenous зростання П. Ромера формалізує роль НДДКР як рушія довгострокового зростання [13]. У ній знання є невичерпним фактором виробництва з необмеженою граничною продуктивністю.

Ланка 4 (*TFP*) позначає сукупну факторну продуктивність, що є єдиним джерелом стійкого довгострокового зростання, оскільки нагромадження капіталу має спадну граничну продуктивність [14]. На відміну від капіталу та праці, приріст яких характеризується спадною граничною продуктивністю, сукупна факторна продуктивність відображає якісну складову зростання – технологічний прогрес, організаційні інновації та накопичення знань – і, теоретично, немає природної верхньої межі [13]. При цьому сам показник *TFP* розраховується саме через капітал та працю як частка від ділення відповідно до функції Кобба-Дугласа:

$$TFP = \frac{\Delta Y}{Y} - \alpha \frac{\Delta L}{L} - \beta \frac{\Delta K}{K}$$

Детальнішого пояснення вимагає математичне обґрунтування цієї ланки. У своїй фундаментальній праці «Теорія виробництва», Ч. Кобб та П. Дуглас визначали обсяг випуску продукції як [15]:

$$Y = A * L^{\alpha} * K^{\beta}$$

де Y – обсяг виробництва (ВВП), A – рівень технологічного прогресу, L – праця, K – капітал, α, β – еластичність випуску за працею та капіталом.

По суті, коефіцієнт A у функції Кобба-Дугласа – це і є об'єкт промислової політики. Автори визначили A як параметр, незалежний від праці та капіталу. У цій моделі праця та капітал вимірюються абсолютними показниками, проте A не задається фактичним параметром – Кобб і Дуглас запропонували віднести сюди всі фактори, що впливають на виробництво, але не вимірюються кількісно (технології, інституції, менеджмент тощо). У їхній моделі держава не може вплинути на A , бо скільки б не будували заводів і не наймали працівників, A залишається незмінним.

Надалі Р. Солоу розвиває модель Кобба-Дугласа поставивши просте питання: якщо відомо, скільки виробляє економіка, скільки вона використовує капіталу і праці, то яка частка загального зростання пояснюється саме технологічним прогресом, а не нагромадженням ресурсів? Таким чином, учений вивів власний метод вимірювання технологічного прогресу, який у сучасній літературі визначається як «залишок Солоу». П. Ромер зробив крок ще далі. Він описав, що змінна A є не екзогенним, а ендogenous параметром, який зростає завдяки цілеспрямованим інвестиціям. Якщо держава через промислову політику стимулює інвестиції в людський капітал, дослідження і розробки, вона безпосередньо підвищує A – а отже, весь випуск Y , незалежно від того, скільки капіталу і праці задіяно [13]. Таким чином, учений запропонував власне теоретичне обґрунтування доцільності застосування заходів промислової політики.

Д. Родрік у своїй статті також розробив модель, яка описує рівень продуктивності за умов державного втручання [1].

$$g(s, \theta, \varphi) = (1 - \theta(1 - s))A - \varphi\alpha(s)$$

де g – рівень продуктивності, $\theta \in [0, 1]$ – масштаб ринкового провалу, s – рівень субсидії, A – технологічний стан, φ – вартість втручання (обернено пропорційна державній спроможності), $\alpha(s)$ – опукла функція витрат.

Модель Д. Родріка є важливою з практичної точки зору, оскільки, на відміну від П. Ромера, який пояснює, чому держава повинна втручатися, дослідник уточнює, коли і за яких умов це втручання буде ефективним. Параметр θ відображає масштаб ринкового провалу – чим він більший, тим більше субсидій потенційно виправдано. Параметр φ відображає вартість втручання, яка обернено пропорційна державній спроможності, тобто чим слабші інституції, тим дорожчим виявиться впровадження заходів промислової політики і тим меншим буде її чистий ефект. Модель показує, що навіть за наявності значних ринкових провалів неефективні інституції можуть звести результат втручання до нуля або зробити його від'ємним.

Для України ця модель має безпосереднє діагностичне значення. За наявними оцінками, Україна характеризується одночасно високим масштабом ринкового провалу (через постійно низький рівень фінансування НДДКР [6], слабкий зв'язок університетів з бізнесом [16] та істотне скорочення ринку цінних паперів та корпоративних облігацій [17]) і високою вартістю втручання через корупцію (35 балів зі 100 по індексу сприйняття корупції за даними Transparency International) [18], низьку ефективність уряду, верховенство права та регуляторну стабільність [19]. Це означає, що пряме субсидування економіки, зокрема НДДКР, без попередньої інституційної реформи матиме обмежений ефект. Саме тому запропонований причинно-наслідковий ланцюг розміщує інституційну ланку (In) перед інвестиційною (I_{dom}).

Ланка 5 ($GDP_{per\ capita}$) показує зростання ВВП на душу населення за умови досягнення бажаних значень кожним елементом ланцюга. Для кількісної оцінки цього зв'язку використовується рівноважна модель Солоу, яка виводиться з виробничої функції Кобба-Дугласа

$Y = AL^{\alpha}K^{\beta}$ та визначає рівноважний ВВП на душу населення як функцію параметрів промислової політики:

$$Y^* = \left(\frac{s}{n + g + \delta} \right)^{\frac{\alpha}{\beta}} * A_0 * e^{gt},$$

де Y^* – рівноважний ВВП на душу населення, s – норма заощаджень, n – темп приросту населення, g – темп технологічного прогресу, δ – норма амортизації, α – частка праці в доході, β – частка капіталу в доході, A_0 – початковий рівень технологій; e^{gt} – експонента, що показує вплив накопичених технологій у часі.

Таким чином, ця формула описує кожну ланку причинно-наслідкового ланцюга основної гіпотези. Параметр s зростає через ланку 2 – підвищення норми внутрішніх заощаджень. У довоєнному 2021 році в Україні рівень заощаджень становив 13,1% ВВП, а в 2024 році – 0,3% за даними Світового Банку [12]. Параметр g зростає через ланки 3 та 4 – інвестиції в НДДКР та зростання сукупної факторної продуктивності. Темп технологічного прогресу g розраховано як середньорічний логарифмічний приріст індексу TFP за 2013-2023 рр. на основі даних Penn World Tables 11.0 [20]:

$$g = \frac{\ln TFP_{t_2} - \ln TFP_{t_1}}{t_2 - t_1} = \frac{\ln TFP_{2023} - \ln TFP_{2013}}{2023 - 2013} = \frac{\ln(0,76040) - \ln(0,91220)}{10} = -0,018$$

Параметр n від 24 лютого 2022 року в Україні порахувати з точністю неможливо, оскільки Державна служба статистики України не надає офіційної інформації. З метою проведення розрахунків скористаємося відповідними даними Penn World Tables. Для

пошуку темпу приросту населення також використаємо середньорічний логарифмічний приріст населення за останні 10 років.

$$n = \frac{\ln(n)_{t_2} - \ln(n)_{t_1}}{t_2 - t_1} = \frac{\ln(n)_{2023} - \ln(n)_{2013}}{2023 - 2013} = \frac{\ln(37,732836) - \ln(46,12677)}{10} = -0,02$$

Щодо параметра норми амортизації δ , він наведений в даних Penn World Tables зі значенням 0,0257 станом на 2023 рік. Через недоступність актуальніших даних у розрахунках скористаємося останнім доступним значенням, зміна якого у короткостроковому періоді не є суттєвою.

Частка праці в доході (α) розрахована на основі частки оплати праці у ВВП у поточних цінах. За даними Penn World Tables, у 2023 році в Україні вона становила 0,5584. Виходячи з цих даних, було розраховано частку капіталу в доході (β):

$$\beta = 1 - \alpha = 1 - 0,5584 = 0,4416.$$

Параметр A_0 (початковий рівень технологічного прогресу) почнемо відраховувати з 2023 року. За даними Penn World Tables, $A_{2023} = 0,7604$.

За таких умов, знаменник формули рівноважного доходу дорівнює:

$$n + g + \delta = -0,02 + (-0,018) + 0,0257 = -0,0123$$

Отриманий від'ємний знаменник є математичним свідченням критичного стану української економіки у воєнний період. Модель Солоу має фундаментальну вимогу: $n + g + \delta > 0$. При порушенні цієї умови рівноважний стаціонарний стан не існує – економіка не прямує до рівноваги, а перебуває на траєкторії структурної деградації. Це не означає неминучий колапс, проте кількісно підтверджує, що за збереження поточних параметрів жодна норма заощаджень не здатна утримати капітал на стабільному рівні. Водночас, необхідно розмежувати структурні та тимчасові чинники цього результату. Від'ємний темп технологічного прогресу g є результатом руйнування виробничої бази, відтоку людського капіталу та розриву виробничих ланцюгів внаслідок повномасштабного вторгнення – процесів, які є реальними, але зворотними при відповідній політиці. Від'ємний темп приросту населення n спричинений масовою вимушеною еміграцією 2022-2023 років, а також втратою населення у результаті збройної агресії росії. Від'ємна норма заощаджень s є типовою для економік, що перебувають у стані війни та фінансують споживання за рахунок зовнішньої допомоги. Наприклад, в Ізраїлі у 1973-1974 рр. внутрішні заощадження скоротилися на понад 50% під час Війни судного дня [12].

Таким чином, від'ємний знаменник у моделі не є вироком, а лише кількісним підтвердженням того, що деградація технологій і скорочення населення є надто швидкими й без необхідних заходів можуть призвести до колапсу. Саме тому критично необхідно розробляти та впроваджувати заходи нової промислової політики.

Окрім того, необхідно розробити прогнозні сценарії, які дозволять позбутися від'ємного значення параметрів g та n . Питання демографічної політики не лежить у полі наукових пошуків економістів, тож це залишимо для науковців у сфері демографії.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що зростання ВВП на душу населення України є результатом впливу низки взаємопов'язаних макроекономічних чинників. Запропонований у гіпотезі причинно-наслідковий ланцюг: інституції → норма заощаджень → внутрішні інвестиції → сукупна факторна продуктивність → ВВП на душу населення, поєднує в собі фундаментальні моделі економічного зростання, описані провідними вченими-економістами протягом останніх 100 років: модель Харрода-Домара, модель

Кобба-Дугласа, залишок Солоу, модель ендогенного зростання П. Ромера та модель державного втручання Д. Родріка. Кількісна верифікація на основі даних Penn World Tables 11.0 показує, що протягом 2014-2023 рр. значення аналізованих макроекономічних параметрів в Україні призвели до від'ємного знаменника у моделі Р. Солоу, що унеможлиблює існування рівноважного стаціонарного стану та свідчить про структурну деградацію економіки за відсутності цілеспрямованого втручання.

Водночас отримані результати окреслюють порядок денний нової промислової політики України. Від'ємні значення темпу технологічного прогресу g та темпу приросту населення n є тимчасовими і зворотними. Модель Д. Родріка чітко вказує, що пряме субсидування без попередньої інституційної реформи матиме обмежений ефект за умов одночасно високого масштабу ринкового провалу та низької державної спроможності. Саме тому першочерговим завданням є не нарощування обсягів підтримки, а побудова інституційного середовища, здатного ефективно трансформувати заощадження в інвестиції та інвестиції – у зростання продуктивності.

Перспективою подальших досліджень є розробка конкретних інструментів промислової політики, спрямованих на підвищення темпів технологічного прогресу через інвестиції в НДДКР та відновлення норми внутрішніх заощаджень до рівня, що забезпечує рівноважний стан моделі Р. Солоу ($n + g + \delta > 0$).

Література

1. Juhász R., Lane N., Rodrik D. The New Economics of Industrial Policy. Annual Review of Economics. 2024. Vol. 16. P. 213–242. URL: <https://www.annualreviews.org/content/journals/10.1146/annurev-economics-081023-024638>
2. Evenett S., Jakubik A., Fernando M., Ruta M. The Return of Industrial Policy in Data. World Bank. 2024. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/7476416e217a50134c0570af1a3f8e5b-0370012024/original/PPT-NIPO-Spillovers.pdf>
3. Fernando M. Security First: How Industrial Policy Changed in 2025. Global Trade Alert. 2025. Zeitgeist Series Briefing №79. URL: <https://globaltradealert.org/reports/how-industrial-policy-changed-in-2025>
4. World Bank. GDP (current US\$) – Ukraine. World Development Indicators. World Bank, 2025. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2024&locations=UA&start=1988&view=chart>
5. Національний банк України. Інфляційний звіт. Січень 2026 року. НБУ, 2026. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/inflyatsiyniy-zvit-sichen-2026-roku>
6. World Bank. Research and development expenditure (% of GDP) — Ukraine, Korea, Poland, Germany. World Development Indicators. World Bank, 2025. URL: <http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS?end=2024&locations=UA-KR-PL-DE&start=1996&view=chart>
7. Aiginger K., Rodrik D. Rebirth of Industrial Policy and an Agenda for the Twenty-First Century. Journal of Industry, Competition and Trade. 2020. Vol. 20. P. 189–207. URL: <https://drodrik.scholars.harvard.edu/publications/rebirth-industrial-policy-and-agenda-21st-century>
8. Голук В. Я. Вплив інновацій на динаміку ВВП держави. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 2. С. 151–159. URL: https://mmi.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/mmi/volume-8-issue-2/mmi2017_2_151_159.pdf
9. Чаплінський В. Р. Інноваційна активність в Україні, тенденції та перспективи розвитку. Ефективна економіка. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/102.pdf
10. Омеляненко В. А. Промислова політика розвитку приладобудування в умовах Індустрії 4.0 і 5.0. Здобутки економіки. 2025. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/660>
11. Domar, E. D. Capital Expansion, Rate of Growth, and Employment. Econometrica. 1946. 14(2), 137–147. URL: <https://www.jstor.org/stable/1905364?seq=1>

12. World Bank. Gross savings (% of GDP) — Ukraine, Poland, United States, Korea, Japan, Germany, Israel, Singapore. World Development Indicators. World Bank, 2025. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDS.TOTL.ZS?locations=UA-PL-US-KR-JP-DE-IL-SG>
13. Romer, P. M. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy*. 1990. 98(5), S71–S102. URL: <http://www.jstor.org/stable/2937632>
14. Solow, R. Technical Change and the Aggregate Production Function. *The Review of Economics and Statistics*. 1957. 39(3), 312–320. URL: <https://www.jstor.org/stable/1926047?seq=1>
15. Cobb, C. Douglas, P. A Theory of Production. *The American Economic Review*. 1928. 18(1), 139–165. URL: <http://www.jstor.org/stable/1811556>
16. Ісакова Н., Гончарова Т. Розвиток університетів України в контексті деяких сучасних світових трендів. *Наука та наукознавство*. 2024. № 3(125). С. 43–67. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/sofs/article/view/8611>
17. Пілявов Т., Глущенко Л., Коваль Н. Сучасний стан ринку корпоративних цінних паперів в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2513>
18. Transparency International Ukraine. Індекс сприйняття корупції — 2025. Київ: TI Ukraine, 2025. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>
19. Kaufmann D., Kraay A. Worldwide Governance Indicators. World Bank, 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>
20. Feenstra R. C., Inklaar R., Timmer M. P. Penn World Table 11.0. Groningen Growth and Development Centre, University of Groningen, 2025. URL: <https://www.rug.nl/ggdc/productivity/pwt/>

References

1. Juhász R., Lane N., Rodrik D. The New Economics of Industrial Policy. *Annual Review of Economics*. 2024. Vol. 16. P. 213–242. URL: <https://www.annualreviews.org/content/journals/10.1146/annurev-economics-081023-024638>
2. Evenett S., Jakubik A., Fernando M., Ruta M. The Return of Industrial Policy in Data. World Bank. 2024. URL: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/7476416e217a50134c0570af1a3f8e5b-0370012024/original/PPT-NIPO-Spillovers.pdf>
3. Fernando M. Security First: How Industrial Policy Changed in 2025. *Global Trade Alert*. 2025. Zeitgeist Series Briefing №79. URL: <https://globaltradealert.org/reports/how-industrial-policy-changed-in-2025>
4. World Bank. GDP (current US\$) – Ukraine. World Development Indicators. World Bank, 2025. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD?end=2024&locations=UA&start=1988&view=chart>
5. Natsionalnyi bank Ukrainy. Inflatsiyniy zvit. Sichen 2026 roku. NBU, 2026. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/inflyatsiyniy-zvit-sichen-2026-roku>
6. World Bank. Research and development expenditure (% of GDP) – Ukraine, Korea, Poland, Germany. World Development Indicators. World Bank, 2025. URL: <http://data.worldbank.org/indicator/GB.XPD.RSDV.GD.ZS?end=2024&locations=UA-KR-PL-DE&start=1996&view=chart>
7. Aiginger K., Rodrik D. Rebirth of Industrial Policy and an Agenda for the Twenty-First Century. *Journal of Industry, Competition and Trade*. 2020. Vol. 20. P. 189–207. URL: <https://drodrik.scholars.harvard.edu/publications/rebirth-industrial-policy-and-agenda-21st-century>
8. Holiuk V. Ya. Vplyv innovatsii na dynamiku VVP derzhavy. *Marketynh i menedzhment innovatsii*. 2017. № 2. С. 151–159. URL: https://mmi.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/mmi/volume-8-issue-2/mmi2017_2_151_159.pdf
9. Chaplinskyi V. R. Innovatsiina aktyvnist v Ukraini, tendentsii ta perspektyvy rozvytku. *Efektivna ekonomika*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/102.pdf
10. Omelianenko V. A. Promyslova polityka rozvytku pryladobuduvannia v umovakh Industrii 4.0 i 5.0. *Zdobutky ekonomiky*. 2025. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/660>
11. Domar, E. D. Capital Expansion, Rate of Growth, and Employment. *Econometrica*. 1946. 14(2), 137–147. URL: <https://www.jstor.org/stable/1905364?seq=1>

12. World Bank. Gross savings (% of GDP) – Ukraine, Poland, United States, Korea, Japan, Germany, Israel, Singapore. World Development Indicators. World Bank, 2025. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDS.TOTL.ZS?locations=UA-PL-US-KR-JP-DE-IL-SG>
13. Romer, P. M. Endogenous Technological Change. *Journal of Political Economy*. 1990. 98(5), S71–S102. URL: <http://www.jstor.org/stable/2937632>
14. Solow, R. Technical Change and the Aggregate Production Function. *The Review of Economics and Statistics*. 1957. 39(3), 312–320. URL: <https://www.jstor.org/stable/1926047?seq=1>
15. Cobb, C. Douglas, P. A Theory of Production. *The American Economic Review*. 1928. 18(1), 139–165. URL: <http://www.jstor.org/stable/1811556>
16. Isakova N., Honcharova T. Rozvytok universytetiv Ukrainy v konteksti deiakykh suchasnykh svitovykh trendiv. *Nauka ta naukoznavstvo*. 2024. № 3(125). S. 43–67. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/sofs/article/view/8611>
17. Piliavoz T., Hlushchenko L., Koval N. Suchasnyi stan rynku korporatyvnykh tsinnykh paperiv v Ukraini. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2023. № 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2513>
18. Transparency International Ukraine. Corruption Perceptions Index — 2025. Kyiv: TI Ukraine, 2025. URL: <https://cpi.ti-ukraine.org/>
19. Kaufmann D., Kraay A. Worldwide Governance Indicators. World Bank, 2025. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators/interactive-data-access>
20. Feenstra R. C., Inklaar R., Timmer M. P. Penn World Table 11.0. Groningen Growth and Development Centre, University of Groningen, 2025. URL: <https://www.rug.nl/ggdc/productivity/pwt/>

Kolosha V.V., PhD in Economics,
Associate Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv
Hinaliuk D.S., Master's student
Taras Shevchenko National University of Kyiv
fvasilina@knu.ua

MACROECONOMIC DETERMINANTS AND INSTITUTIONAL FRAMEWORK OF UKRAINE'S NEW INDUSTRIAL POLICY

In the contemporary world, industrial policy serves as an important instrument for the structural transformation of the economy. Under a sharp decline in GDP caused by the armed aggression of the Russian Federation, the application of modern industrial policy instruments aimed at ensuring stable economic growth in the Ukrainian economy has become particularly relevant. The purpose of this article is to identify and quantitatively substantiate the key macroeconomic determinants of Ukraine's new industrial policy that can ensure growth in GDP per capita.

The study employed a combination of general scientific and specific research methods, including the systems approach, methods of analysis and synthesis, comparison, and economic-mathematical modeling. The article develops an architecture for Ukraine's new industrial policy that integrates institutional, macro-financial, and production components into a unified causal framework. The proposed model is based on a synthesis of the contributions of domestic and foreign scholars in the field of industrial policy, particularly the Harrod-Domar model, the Cobb-Douglas production function, R. Solow's growth model, P. Romer's endogenous growth theory, and D. Rodrik's concept of state intervention.

The article substantiates that the establishment of effective public institutions will lead to an increase in the domestic savings rate, which will subsequently become a source of growth in domestic investment and create the foundation for enhancing total factor productivity and, consequently, increasing GDP per capita. Five priority instruments of industrial policy are identified: institutions, the development of the domestic capital market, investment in R&D and education, and technological development aimed at increasing total factor productivity.

The study demonstrates that the current rates of population growth, technological progress, and depreciation are insufficient to ensure an adequate level of capital accumulation and restore the economy to its equilibrium state, thereby indicating its structural degradation. Sustainable economic growth in Ukraine can only be achieved under the cessation of the war, as well as through the development of a scientifically grounded design of a new industrial policy and its practical implementation.

Keywords: industrial policy, domestic savings, R&D, total factor productivity, endogenous growth, institutions.